

Nr 261.

Av herrar **Weijne** och **Wagnsson**, *angående statsbidrag till skjutsning av fortsättningsskolpliktiga barn.*

1926 års riksdag anslog för första gången medel för statsbidrag till skolskjutsar. Detta anslag avser den egentliga folkskolan. Däremot finnes icke möjlighet för ett skoldistrikt att erhålla bidrag för transport av fortsättningsskolebarn.

Enligt vårt förmenande bör snarast medel beviljas jämväl för detta ändamål. Ty alla de skäl, som anförts mot skolskjutsarna, bli betydelselösa eller i varje fall mindre vägande, så snart det blir fråga om fortsättningsskolan. De betänkligheter man möjligen kan hysa mot att skjutsa 7—13 år gamla barn nära 200 dagar per år, kunna givetvis ej anföras mot transport av 14- à 15-åringar under i regel endast 30 dagar. Lättheten att ordna dylik skjutsning blir också så mycket större, då man endast har att göra med två årsklasser mot sex i den egentliga folkskolan. Även i skolor, där man vid gemensam undervisning av fyra eller sex klasser kommer upp till ett relativt stort barnantal, blir ju detta ringa i fortsättningsskolan. Slutligen äro de ekonomiska konsekvenserna synnerligen lätta att överblicka; man behöver endast jämföra skjutskostnaden med vad som eljest skulle utgått till avlöning, uppvärmning och städning för de indragna undervisningsavdelningarna.

Att betydande besparingar kunna vinnas på här ifrågavarande område genom skolskjutsar ligger i öppen dag. Som exempel på dessas storlek under gynnsamma förhållanden må redogöras för ett fall, där på försök transport förekommit på kommunens bekostnad. Det gäller Borås stads skoldistrikt, som omfattar ett ganska stort landsbygdsområde. I två av skolorna utanför stadens planlagda område var elevantalet vid innevarande läsårs fortsättningsskolekurs endast sex på varje plats. Skolstyrelsen beslöt då, att dessa kurser skulle sammanslås. Transporten, som skedde per omnibus, drog en kostnad av allenast 100 kronor. Att kostnaden blev så ringa berodde delvis på, att från staden till den ena skolan fanns regelbunden busstrafik, och undervisningen ordnades så, att barnen kunde följa med de ordinarie turerna. I detta fall inbesparades alltså hela statsbidraget för en kurs, 450 kronor, varjämte skoldistriktet, som lämnar kommunalt bidrag till avlöningen av lärare, också gjorde en avsevärd besparing.

En centralisering av landsbygdens fortsättningsskolor skulle väl framför allt få betydelse ur ekonomisk synpunkt. Men härigenom vunnas också

en annan fördel av ej ringa betydelse: man skulle få flera typer av skolor, och barnen skulle få en viss möjlighet att välja mellan dessa. Särskilt skulle det vara av vikt, om också landsbygdens kvinnliga ungdom kunde få undervisas i yrkesbestämd fortsättningsskola i anslutning till huslig ekonomi, en skolform, vars betydelse erkännes även av dem, som i övrigt stå ganska kyliga mot 1918 års fortsättningsskolor.

Även här torde ett exempel bäst åskådliggöra vår uppfattning. Vi tänka då på ett skoldistrikt med en centralt belägen kyrkskola samt fyra mindre skolor på 5—10 kilometers avstånd från den förstnämnda. Namnet kan i detta sammanhang göra detsamma, då förhållandena säkerligen äro tillämpliga på ett flertal kommuner. I ett dylikt distrikt anordnar man nu fem fortsättningsskolor, varav fyra med litet barnantal. I de flesta fall äro samtliga av den allmänna typen. Om man här ville centralisera hela fortsättningsskoleväsendet till kyrkskolan, skulle undervisningsavdelningarnas antal säkerligen kunna bringas ner till exempelvis tre, lämpligen en allmän för gossar och flickor, en jordbruksbetonad för gossar samt en i anslutning till huslig ekonomi för flickor. Undervisningen skulle genom en dylik anordning bli både billigare och effektivare, varigenom fortsättningskolans betydelse mera allmänt komme att uppskattas.

Vidkommande till sist de principer, efter vilka eventuellt statsbidrag till skolskjutsar i fortsättningsskolan borde utgå, må erinras om att för transport av barn i den egentliga folkskolan betalar staten halva kostnaden. I fortsättningsskolan måste dock detta bidrag avsevärt ökas, om kommunerna skola få något intresse för den nya anordningen. Skoldistriktets kostnad för en fortsättningsskolekurs inskränker sig i regel till eldning, städning och belysning av skollokalen. Lämpligast och rättvisast synes därför vara, att staten betalar hela eller i det närmaste hela kostnaden för skolskjutsarna, då det blir staten, som gör besparingen på de indragna undervisningsavdelningarna.

Med stöd av det anförda och då vi icke anse skäl föreligga att avvakta erfarenheten av redan beslutade anslag till skolskjutsar i den egentliga folkskolan, vars förhållanden, som ovan visats, ej äro tillämpliga på här ifrågakvarande område, få vi härmed vördsamt föreslå,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning, huruvida och på vilka villkor statsbidrag må utgå till skjutsning av fortsättningsskolepliktiga barn, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 25 januari 1927.

Josef Weijne.

Ruben Wagnsson.